

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativammat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohdtien enimmäispistemäärät.

1. Millainen on presidentin asema Suomen poliittisessa järjestelmässä ja mihin se perustuu?
2. Vuonna 2000 Suomessa oli 452 kuntaa mutta vuonna 2009 vain 348 kuntaa. Mistä tämä kehitys on johtunut ja mitä vaikutuksia sillä on kuntalaisen kannalta?
3. Millainen rooli pankeilla on kansantaloudessa?
4. Pohdi seuraavien toimien vaikutuksia yksityisen Suomen kansalaisen kannalta.
 - a) Suomen valtio laskee ruuan arvonlisäveroa.
 - b) Suomen valtion tulo- ja menoarviossa lisätään merkittävästi valtion velanottoa.
 - c) Euroopan keskuspankki (EKP) nostaa ohjauskorkoa.
5. 19-vuotias eläinaktivisti Vilma lähettää 16-vuotiaalle ystävälleen Jennalle sähköpostiviestin, jossa hän ehdottaa tapaamista Romppaisen turkistarhan takana keskiyöllä. Tapaamiseen saapuu myös Jennan 14-vuotias pikkuveli Jani-Petteri, joka haluaa ”vähän säpinää”. Vilma käskee Jani-Petteriä leikkaamaan reiän tarhan verkkoaitaan mukanaan tuomillaan leikkureilla. Jani-Petterin epäröidessä Jenna haukkuu veljeään pelkuriksi ja lyö tätä korvalle. Jani-Petteri leikkaa reiän ja nuoret ehtivät vapauttaa häkeistä parikymmentä minkkiä, jotka karkaavat lähimetsiin. Tarhaaja Romppainen on kuitenkin herännyt meteliin ja turvautuu haulikkoonsa. Paetessaan tarhalta Jenna haavoittuu Romppaisen ampumista hauleista. Paikalle hälytetty poliisi saa pakenevan kolmikon pian kiinni. Arvioi asianosaisten toimintaa oikeudelliselta kannalta.
6. Miten yhdistys perustetaan, mitä hyötyä yhdistyksen rekisteröinnistä on, ja miten yhdistyksen toiminta on rekisteröinnin jälkeen järjestettävä?

7. Alla on kaksi lainausta, jotka koskevat Turkin mahdollista jäsenyyttä Euroopan unionissa.
- Vertaile Valéry Giscard d'Estaingin ja Olli Rehnin esittämiä perusteita Turkin EU-jäsenyyden puolesta ja sitä vastaan. (3 p.)
 - Millä perusteilla unioni päättää Turkin jäsenyydestä, ja mitä vaikutuksia jäsenyyden toteutumisella olisi unionille ja Turkille? (3 p.)

"Turkki on Eurooppaa lähellä oleva tärkeä valtio, mutta se ei ole eurooppalainen valtio. Koska sen pääkaupunki ei ole Euroopassa ja 95 prosenttia sen väestöstä asuu Euroopan ulkopuolella, se ei ole eurooppalainen maa (...) Laajentumisen sijaan unionin tulisi nyt keskittyä unionin sisäisiin rahoitusongelmiin ja Euroopan yhteenkuuluvuuden rakentamiseen (...) Ne, jotka eniten ovat kannattaneet Turkin liittymistä unioniin, ovat itse asiassa Euroopan unionin vastustajia (...) Tosiasiassa enemmistö Eurooppa-neuvoston jäsenistä vastustaa Turkin liittymistä, mutta sitä ei koskaan ole sanottu turkkilaisille (...) Turkin liittyminen Euroopan unioniin merkitsisi Euroopan unionin loppua."

(käännös)

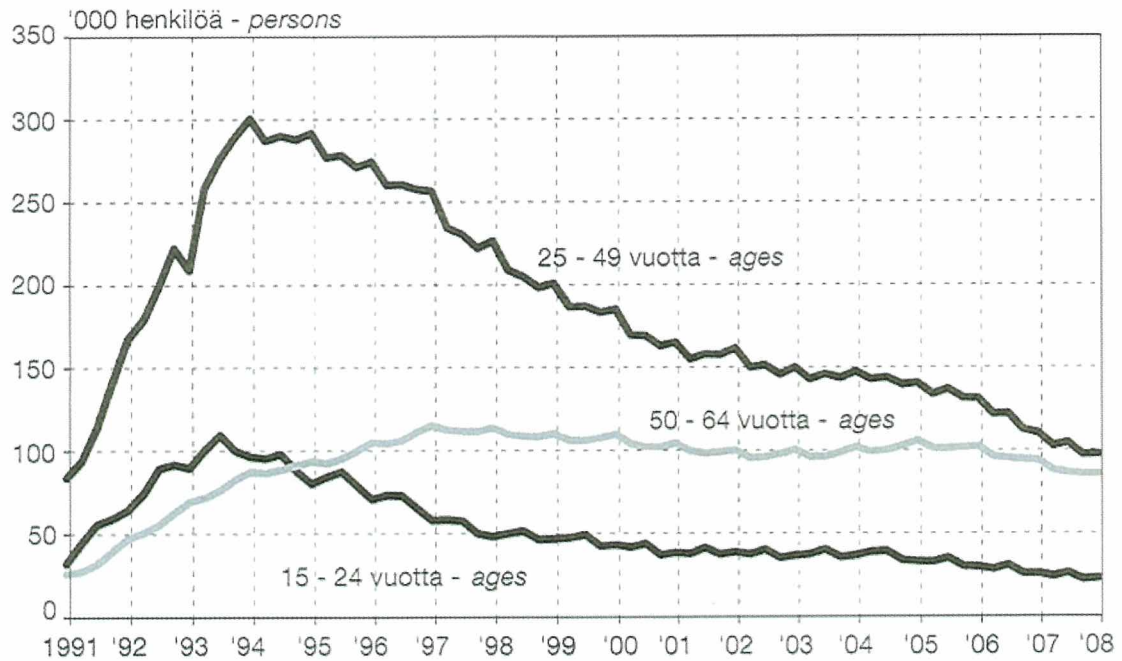
Ranskan entinen presidentti ja EU:n perustuslakikongressin puheenjohtaja Valéry Giscard d'Estaing *Le Monde* -lehden haastattelussa marraskuussa 2002

"Usein käytetyn sanonnan mukaan 'Turkki on kulttuurien ja sivilisaatioiden silta'. Se pitää hyvin paikkansa (...) Turkki on EU:lle tärkeä kumppani nykyisessä maailmanpolitiikassa, jossa haasteena on padota terrorismia ja fundamentalismia sekä samalla rakentaa siltoja demokraattisia arvoja kunnioittaviin islamin maltillisiin suuntauksiin. Eurooppa tarvitsee Turkkiä vakauden ankkurina yhdellä maailman epävakaimmista alueista (...) EU ja Turkki tarvitsevat toisiaan myös taloudellisesti (...) Kauppa unionin ja Turkin välillä on viimeisen vuosikymmenen aikana viisinkertaistunut. Tämä on tuonut työpaikkoja ja voittoja yrityksille niin Euroopassa kuin Turkissa (...) Turkin liittyminen Euroopan unioniin on EU:n ja Turkin yhteinen tavoite."

EU:n laajentumisasioista vastaava komissaari Olli Rehn toukokuussa 2007

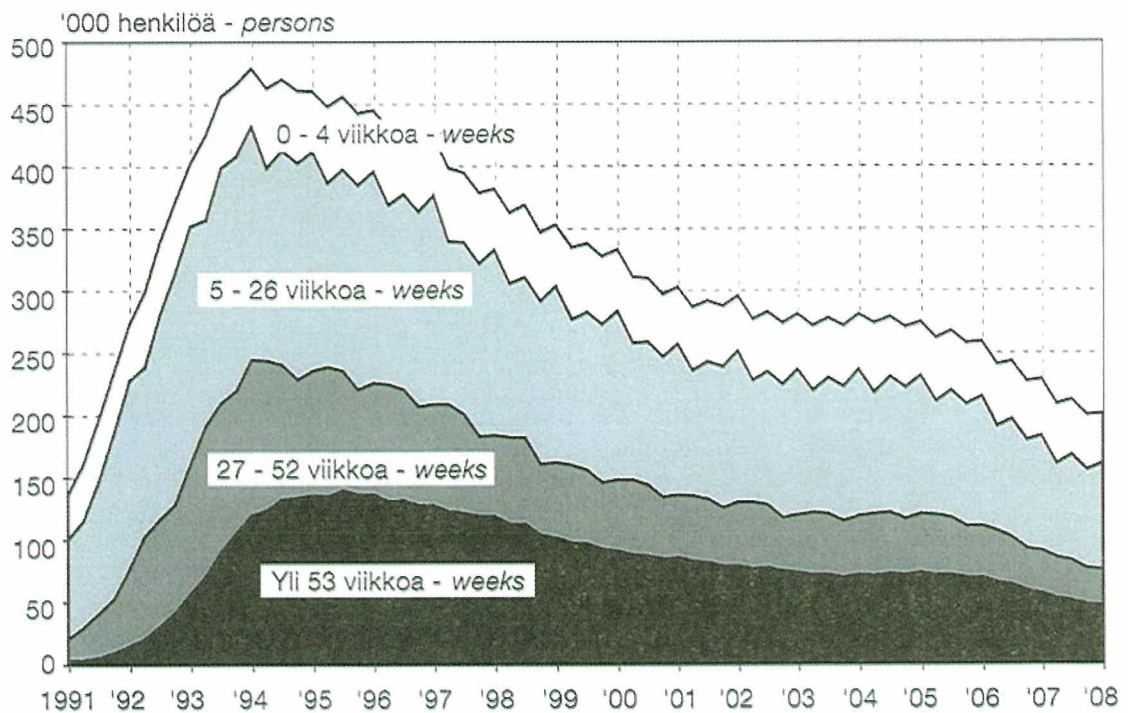
8. Miten Euroopan unionissa toteutuu vallanjako parlamentin, komission ja unionin neuvoston (ministerineuvoston) kesken?
- +9. Viereisen sivun kuviot kuvaavat työttömyyden kehitystä Suomessa 1991–2007.
- Erittele kuvioissa näkyvän työttömyyskehityksen keskeisiä piirteitä. (4 p.)
 - Miksi työttömyys on kehittynyt kuvioiden osoittamalla tavalla, ja millaisin keinoin valtio ja kunnat pyrkivät hoitamaan eri työnhakijaryhmien työttömyyttä? (5 p.)

Kuvio osoittaa työttömien työnhakijoiden lukumäärän työnvälityksessä tuhansina henkilöinä ikäryhmittäin.

Työpoliittinen Aikakauskirja 2/2008

Kuvio osoittaa työttömien työnhakijoiden määrän tuhansina henkilöinä hakijoiden työttömyyden keston mukaan ryhmiteltynä.

Työpoliittinen Aikakauskirja 2/2008

- +10. Ohessa on kaksi kannanottoa, jotka koskevat vapaakauppaa.
- Selitä Svenskt Näringsliv -järjestön edustajan kannanoton taloudelliset perusteet. (3 p.)
 - Minkälaisia ”maailmankaupan esteitä” vapaakauppasopimuksilla on purettu? (2 p.)
 - Selitä lainauksia hyväksi käyttäen, miksi valtioiden välillä ja myös valtioiden sisällä on usein suuria erimielisyyksiä vapaakaupan eduista. (4 p.)

”Svenskt Näringsliv tukee johdonmukaisesti vapaakauppaa, joka on edellytys sille, että markkinatalous ja kilpailu toimivat parhaalla tavalla (...) Haluamme siksi, että ajan myötä kaikki tullit ja muut maailmankaupan esteet poistetaan.”

(käännös)

Ruotsin elinkeinoelämän etujärjestön Svenskt Näringslivin edustaja Olof Erixon 11.3.2008

”Via Campesinan jäsenjärjestöt katsovat, että kaikki kahdenväliset ja alueiden väliset vapaakauppasopimukset (...) johtavat luonnonvarojen ryöstämiseen ja hyödyttävät vain ylikansallisia liikeyrityksiä maailman kansojen ja ympäristön kustannuksella. Ne eivät ole sopimuksia yhteistyöstä vaan sopimuksia taloudellisesta ryöstelystä.”

(käännös)

Maailmanlaajuisen pienviljelijöiden ja maatyöläisten verkoston Via Campesinan julkilausuma 13.1.2008